

ΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ὁμιλία τοῦ κ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Διευθυντοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας

Αἰσθάνομαι ἰδιαίτερος εὐγνώμων πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Σχολῆς ταύτης, διότι μὲ πραγματικὴν στοργὴν ἀπεδέχθη τὴν ἄξιαν ἐξάρσεως πρωτοβουλίαν τοῦ φιλάτου κ. Μαζαράκη, ἐγκρίτου ἀντιπροσώπου εἰς τὴν χώραν μας τοῦ Δ.Γ.Ε., καὶ ἠθέλησε νὰ πραγματοποιήσῃ κατὰ τρόπον τόσον ἐπιτυχῆ ἀπὸ ἀπόψεως ὀργανώσεως τὸ «Δεκαήμερον τῶν σπουδῶν τῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς». Εἶναι δι' ἐμὲ μία πολὺ εὐχάριστος ὑποχρέωσις νὰ συγχαρῶ τοὺς συντελεστάς τῆς ἀξιολόγου αὐτῆς προσπάθειας, ἀλλὰ ὀφείλω ἐκ καθήκοντος νὰ ἀπευθύνω ἀπὸ μέρους τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐργασίας τὰς θερμοτάτας εὐχαριστίας πρὸς τὴν Σχολὴν διὰ τὴν πραγματοποιήσιν αὐτὴν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ σημαντικὴν συμβολὴν εἰς τὸ ἔργον του ὡς ἀρμοδίου διὰ τὰ ζητήματα τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς καὶ ὡς διοικητικῆς ὑπηρεσίας ἐπαφῆς καὶ συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Δ.Γ.Ε.

Ἰδιαίτερος δι' ἐμὲ εἶναι ἐξαιρετικῶς εὐχάριστον τὸ ὅτι ἡ μικρὰ μὲν αὐτὴ ἐργασία περὶ «ἐργατικῶν στατιστικῶν» λαμβάνει χώραν εἰς τὴν Ἄνωτέραν Σχολὴν Βιομηχανικῶν Σπουδῶν ἡ ὁποία, πρέπει νὰ σημειωθῆ, εἶχε τὴν πρωτοπορίαν εἰς τὴν πρόσφατον προσπάθειαν ἀναπτύξεως καὶ συστηματοποίησεως τῆς διδασκαλίας τῆς στατιστικῆς καὶ μεταξὺ τῶν φοιτητῶν καὶ μεταξὺ τῶν στελεχῶν τῆς διοικήσεως τῆς χώρας μας. Ἡ πρωτοβουλία αὕτη, σκοποῦσα εἰς τὴν πλήρωσιν ἑνὸς σημαντικοῦ κενοῦ, δέον νὰ ἐξαρθῆ καὶ πέραν τοῦ χώρου τούτου.

Ἦδη, καὶ πρὶν εἰσελθῶ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος τῆς «ἐργατικῆς στατιστικῆς», θὰ ἤθελα νὰ σημειώσω μερικὰς γενικὰς ἰδέας, σχετικῶς μὲ τὴν πρόσφατον ἐξέλιξιν τῆς στατιστικῆς γενικώτερον καὶ τοὺς ἰδιαίτερους λόγους οἵτινες συνέτειναν εἰς τὴν ἀνάπτυξίν της, διεθνῶς.

* *

Ὅλαι αἱ χώραι, τῆς ὑδρογείου, μεγάλαι ἢ μικραί, οἰκονομικῶς προηγμένα ἢ μὴ, τελοῦν ἀκόμη ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου καὶ τῶν συνεπειῶν του. Ὁ πόλεμος οὗτος, ἐκτὸς τῶν φρικαλεοτήτων καὶ τῶν ἠθικῶν δοκιμασιῶν τὰς ὁποίας ἐδημιούργησεν, ἐκληροδότησεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ὅπως ὅλοι γνωρίζομεν, τὸν πλέον φρικτὸν ἀπολογισμὸν εἰς ὑλικὰς καταστροφάς, αἱ ὁποῖαι καὶ ἐπέφερον εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν τῶν κρατῶν μίαν τεραστίαν ἀπὸ ἀπόψεως ἐκτάσεως καὶ ἐντάσεως ἀναταραχὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἡ ἀνθρωπότης δλόκληρος ἀκόμη ἀγωνίζεται νὰ ἀπαλλαγῇ.

Ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ πτωχεία ἔπρεπε νὰ καταπολεμηθοῦν ἀποτελεσματικῶς ἀλλὰ καὶ μὲ μέσα συγχρονισμένα. Αἱ μεταξὺ τῶν συμμάχων κρατῶν συσκέψεις κατὰ τὴν ἀγωνιώδη πολεμικὴν περιόδον ἀνεγνώριζαν τὸ οικονομικὸν καὶ τὸ κοινωνικὸν θέμα ὡς τὸν πρωταρχικὸν σκοπὸν τῆς μεταπολεμικῆς πολιτικῆς των. Ἰδιαίτερος ἡ διάσκεψις τῆς Φιλαδελφείας, ἣτις συνήλθε κατὰ Μάϊον τοῦ 1944, ἔθεσεν ὡς ὕψιστον σκοπὸν τῆς πολιτικῆς τῶν ἐλευθέρων χωρῶν τὴν καταπολέμησιν τῆς πενίας πάντοῦ ὅπου αὕτη ὑφίστατο, ὡς ἀποτελοῦσης κίνδυνον διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ συνόλου, συνιστῶσα συγχρόνως ὅπως ὁ ἀγὼν κατὰ τῆς ἀνάγκης διεξάγῃται μετ' ἀκάμπτου σθένους εἰς ἕκαστον κράτος καὶ διὰ συνεχοῦς συλλογικῆς διεθνοῦς προσπάθειας.

Ἡ κατάστασις αὕτη ἤγαγεν τὰς κυβερνήσεις εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν περιπλόκων καὶ πολλαπλῶν ζητημάτων διὰ νέων συστημάτων διοικητικῆς δράσεως. Εἰς τὴν ἐπιτυχῆ διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου τῆς ἀνασυγκροτήσεως τῶν κρατῶν καὶ τῆς ἀναδιοργανώσεως τῆς οικονομικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς των, ἀπεδείχθη ὅτι ἡ καλὴ θέλησις καὶ τὰ αἰσθήματα δὲν ἐξήρουν καὶ ὅτι ἐχρειάζετο ἔντονος καὶ συνεχῆς προσπάθεια διὰ τὴν πλήρη διάγνωσιν τῆς καταστάσεως καὶ τὴν ὀρθολογισμένην ἐπιλογὴν τῶν μέσων.

Ἡ στατιστικὴ ἐκρίθη ὡς ἓν τῶν κυριωτέρων μέσων διαγνώσεως τῆς καταστάσεως καὶ δικαιολογημένως αἱ Ὑπερησεία διὰ τῶν ὁποίων αὕτη πραγματοῦται ἀπετέλεσαν τὸ ἀντικείμενον ἐπισταμένης μερίμνης κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περιόδον εἰς ὅλα τὰ Κράτη.

Κατὰ τὰς περιόδους οικονομικῆς εὐημερίας τὰ ἄτομα καὶ τὰ κράτη δὲν αἰσθάνονται τόσον τὴν ψυχολογικὴν ἀνάγκην τῆς αὐτογνωσίας ὅσον αὕτη γίνεται αἰσθητὴ κατὰ τὰς περιόδους τῶν κρίσιμων οικονομικῶν ἢ κοινωνικῶν περιστάσεων.

Βεβαίως αἱ ψυχολογίαι τῶν λαῶν δὲν εἶναι συχνὰ αἱ αὐταί. Τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς στατιστικῆς. Αἱ Λατινομεσογειακαὶ χώραι, νομίζω, διαφέρουν ἀπὸ ἀπόψεως συλλογικῆς ψυχολογίας ἀπὸ τὰς Ἀγγλοσαξωνικάς. Αἱ Λατινικαὶ εἶναι βέβαιοι ὅτι διαπνέονται ἀπὸ ἓνα ἔντονον αἰσθηματισμὸν καὶ οὗτος ἐπηρεάζει τόσον τὴν ὀργάνωσιν τῆς δημοσίας ζωῆς των ὅσον καὶ τὴν συλλογικὴν των συμπεριφορὰν. Ἐκ τοῦ λόγου αὐτοῦ αἱ χώραι αὗται, κινούμεναι περισσότερον ἀπὸ τὰ αἰσθήματα παρὰ ἀπὸ τὴν σκέψιν, ἐρρῦθμιζον τὴν δημοσίαν ζωὴν των βάσει τῆς ἀπλῆς καλῆς θελήσεως. Ἐξήγησις τοῦ γεγονότος εἶναι ὅτι εἰς τὰς χώρας αὐτὰς ὑπῆρχε μία πρᾶγματι ἀξιόλογος νομοθεσία, ἐνῶ ἀντιστοίχως δὲν ὑπῆρχον τὰ πλήρη στατιστικὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα θὰ ἐχρησίμευον εἴτε διὰ τὴν διάγνωσιν τῆς καταστάσεως εἴτε εἰς τὴν μέτρησιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀσκουμένης κοινωνικῆς πολιτικῆς. Ἀντιθέτως, εἰς τὰς Ἀγγλοσαξωνικάς χώρας, ὅπου ἐπικρατεῖ περισσότερον ἢ σκέψις παρὰ τὸ αἶσθημα, ἡ οικονομικὴ καὶ κοινωνικὴ πολιτικὴ καθυθύνετο περισσότερον ἀπὸ τὴν μελέτην τῶν στατιστικῶν δεδομένων.

Νομίζω, ἐπομένως, ὅτι ἡ μεταπολεμικὴ ἀνάπτυξις τῆς Στατιστικῆς, ἡ ὁποία ἐσημειώθη καὶ εἰς τὰς δύο ὡς ἄνω ὁμάδας χωρῶν, ἐπραγματοποιήθη

εις έντονότερον βαθμόν εις τὰς Λατινικὰς χώρας, ὅπου ἔχρειάσθη πράγματι νὰ ἐγκαταλειφθῆ κάποια ψυχολογία ἢ ὁποία δὲν ἦτο σαφῶς συμπαθὴς πρὸς τὴν Στατιστικὴν. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Γαλλία π.χ. εἶναι μία τῶν Λατινικῶν χωρῶν ἢ ὁποία πράγματι ἔχει μακρὰν ἱστορίαν ἐλευθέρου ἔθνικοῦ βίου ἀλλὰ καὶ ένθρονον κοινωνιστικὴν δημοσίαν δρᾶσιν, ἢ ὁποία ἔχει λάβει τὴν μορφήν ένθέρμου παραδόσεως εις τὸν τομέα τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς. Εἰς τὴν χώραν αὐτήν, τὴν πρωτοπόρον τῶν νεωτέρων κοινωνικῶν ἀντιλήψεων, παρὰ τὴν προηγμένην νομοθεσίαν, ἢ Στατιστικὴ δὲν ἔθεωρεῖτο πρὸ τοῦ πολέμου ὡς κάτι τὸ ἀπολύτως ἀπαραίτητον.

Ἡ Ἑλλάς, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, προσομοιάζει μὲ τὴν Γαλλίαν, παρ' ὅτι καὶ εις τὰς δύο χώρας, βεβαίως κατὰ τρόπον τελειότερον καὶ πληρέστερον εις τὴν Γαλλίαν, ἐσημειώθησαν σημαντικαὶ πρόοδοι καὶ προπολεμικῶς, κυρίως εις τὸν τομέα τῆς στατιστικῆς ἐρεῦνης τῶν δημογραφικῶν καὶ τῶν ἐμπορικῶν ζητημάτων.

Ἡ Γαλλία, πάντως, μὲ τὸν τελειότερον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἀριθμητικῆς συνθέσεως κρατικὸν μηχανισμόν, ἠδυνήθη ένωρίτερον τῆς Ἑλλάδος νὰ πραγματοποιήσῃ τὰς διοικητικὰς μεταρρυθμίσεις καὶ γενικώτερον νὰ τελειώσῃ τὴν ὀργάνωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν αἱ ὁποῖαι τῆς ἐπιτρέπουν νὰ γνωρίζῃ σήμερον τὴν οικονομικὴν καὶ κοινωνικὴν φυσιογνωμίαν της, πᾶγμα τὸ ὁποῖον δυστυχῶς δὲν συμβαίνει ἀκόμη μὲ τὴν Χώραν μας ὅπου τελοῦμεν ἀκόμη ὑπὸ τὸ αἶσθημα τῆς μελλοντικῆς ἐλπίδος ἢ ὁποία, εἶμαι βέβαιος, συντόμως θὰ γίνῃ πραγματικότης, χάρις εις τὴν ἐξαγγελθεῖσαν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ θέσῃ εις ἐφαρμογὴν τὸν νόμον περὶ συστάσεως τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος.

Δὲν πρέπει βεβαίως νὰ λησμονῆται σχετικῶς μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Στατιστικῆς, μεταπολεμικῶς, καὶ ὁ ρόλος τῶν διεθνῶν Ὄργανισμῶν.

Ἄ Ο Ο Η Ε. καὶ ὄλοι οἱ ἐξειδικευμένοι Ὄργανισμοὶ αὐτοῦ συνείεναν μεγάλως καὶ πολλαπλῶς καὶ εις τὸν τομέα τῆς ἀναπτύξεως τῆς Στατιστικῆς ὡς ἐπιστημονικῆς μεθόδου διαγνώσεως τῶν οικονομικῶν καὶ κοινωνικῶν φαινομένων ἀλλὰ καὶ εις τὸν τομέα τῆς ὀργάνωσεως τῶν ἀντιστοίχων ὑπηρεσιῶν εις τὰ Κράτη μέλη των. Μὲ βασικὴν ἐπιδιώξιν τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ δημοκρατικοῦ βίου τῶν λαῶν καὶ τὴν ἐξελικτικὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν ζωῆς των, οἱ ἐν λόγῳ Ὄργανισμοὶ ἐπεδόθησαν εις τὴν μελέτην τῶν οικονομικῶν καὶ κοινωνικῶν προβλημάτων εις τὸν παγκόσμιον χώρον, ἵνα ἐπὶ τῆς μελέτης αὐτῆς προσδιορίσουν τὴν δρᾶσιν των. Ἦτο λοιπὸν φυσικὸν νὰ θελήσουν οἱ διεθνεῖς αὐτοὶ Ὄργανισμοὶ ὄχι μόνον νὰ προωθήσουν τὴν στατιστικὴν γνῶσιν τῶν ἐκασταχοῦ οικονομικῶν καὶ κοινωνικῶν συνθηκῶν ἀλλὰ καὶ νὰ προβοῦν εις έντόνους προσπάθειας διὰ τὴν ἀρίτωσιν τῶν σχετικῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν.

Ἐξ ἄλλου, ἡ διεθνὴς ἀλληλεγγύη, ἥτις ἐξεδηλώθη κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν διαφόρων σχεδίων οικονομικῆς βοήθειας, κυρίως βορειοαμερικανικῆς ἐμπνεύσεως, καὶ ἡ ὁποία, κατὰ τρόπον

ϊστορικόν, ἔδωσε σάρκα εἰς τὰ πλέον ὑψηλὰ αἰσθήματα ἀνθρωπισμοῦ καὶ θυσίας, συνέβαλεν ὄχι ὀλιγώτερον εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ ἐμφανῆ τὴν ἀνάγκην μελέτης τῆς καταστάσεως τῶν διαφόρων κρατῶν βάσει ἐπακριβῶν στατιστικῶν στοιχείων. Ἡ Στατιστικὴ ἀπέβη καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ὁ ἀπαραίτητος ὕψος τῆς καλῆς πραγματώσεως τῆς διεθνοῦς ἀλληλεγγύης.

Ἦδη, ἡ ἔκφρασις τῆς διεθνοῦς ἀλληλεγγύης εἰσηλθεν εἰς τὴν μονιμωτέραν φάσιν τῆς τεχνικῆς βοήθειας. Ἄν τὸ σχέδιον Μάρσαλ ἢ τὰ σχέδια τὰ ὁποῖα προηγήθησαν καὶ ἐπηκολούθησαν αὐτὸ δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς ἡ πραγματώσις τῆς διεθνοῦς ἀλληλεγγύης ὑπὸ τῆς ἐπείγουσας μορφῆς της, ἡ τεχνικὴ βοήθεια λαμβάνει, ὁσημέραι ὀργανουμένη, τὸν χαρακτήρα τοῦ μονίμου καὶ ὑψηλοῦ μέτρου ὀργανώσεως τῆς διεθνοῦς κοινωνίας. Εἴτε πρόκειται περὶ ἀποστολῆς ἀπὸ κράτους εἰς κράτος ἐμπειρογνομόνων οἵτινες διαθέτουν τὴν πείραν καὶ τὰς γνώσεις των διὰ τὴν προώθησιν τῶν οικονομικῶν, κοινωνικῶν ἢ τεχνικῶν ζητημάτων, εἴτε πρόκειται περὶ μετεκπαιδεύσεως ὑπαλλήλων οἱ ὁποῖοι μεταβαίνουν εἰς ἄλλα κράτη δι' ἐπιτόπιον μελέτην τῶν ὡς ἄνω προβλημάτων ἵνα μετέπειτα θέσουν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν χωρῶν των τὰς κτηθείσας παρ' αὐτῶν γνώσεις, τὸ νόημα τῆς προσπαθείας αὐτῆς εἶναι πράγματι ὑψηλὸν καὶ πολύτιμον, ἀφοῦ συντείνει εἰς τὴν μελέτην τῶν προβλημάτων τῶν διαφόρων χωρῶν, δημιουργοῦσα οὕτω κλίμα ἐμπιστοσύνης, κατανοήσεως καὶ ἐνεργοῦ συνεργασίας.

Διὰ νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον Ἐργασίας, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ εἰς τὸν διεθνή τομέα τὸ ἐπίκεντρον τῆς δράσεως διὰ τὴν συγχέντρωσιν καὶ ἐπεξεργασίαν τῶν ἐργατικῶν στατιστικῶν, νομίζω ὅτι παρίσταται ἀνάγκη νὰ ἐκτεθοῦν ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν ἐπιδιώξεων καὶ τῆς δράσεως αὐτοῦ. Τὸ Δ.Γ.Ε., ἡ μᾶλλον ἡ Διεθνὴς Ὄργάνωσις Ἐργασίας τῆς ὁποίας τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν μόνιμον Γραμματείαν, εἶναι ὁ μόνος διεθνὴς ὀργανισμὸς ὁ ὁποῖος ἐπέζησε μετὰ τὸν δεῦτερον παγκόσμιον πόλεμον. Σκοπὸς του εἶναι ἡ προώθησις τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς διὰ μέτρων κοινωνικῆς δικαιοσύνης ὡς πρωταρχικοῦ μέσου ἀποκαταστάσεως τῆς κοινωνικῆς εἰρήνης καὶ ἀποφυγῆς τῶν κοινωνικῶν ἀναταραχῶν, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ ἀγάγουν καὶ εἰς πόλεμον. Ἡ ἀδιάλειπτος κοινωνιστικὴ δράσις τοῦ ὀργανισμοῦ ἐπὶ 35 ἡδὴ ἔτη ἀπέδωκεν ἰδιαζόντως θετικὰ ἀποτελέσματα. Ἡ μακροζωία του ὀφείλεται ἀσφαλῶς εἰς τὸ γεγονός ὅτι αἱ ἰδέαι αἱ ὁποῖαι ἐπρυτάνευσαν κατὰ τὴν ἰδρυσίαν του συνιστοῦν μίαν βαθεῖαν ἀνάγκην τῆς διεθνοῦς κοινωνίας διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τῆς ἐργασίας κατὰ τρόπον ἠθικῶς καὶ κοινωνικῶς σκόπιμον, ἀποκλείοντα δὲ τὴν θεώρησιν τῆς ἐργασίας ὡς ἀπλοῦ ἐμπορεύματος. Εἶναι, ἐξ ἄλλου, παρήγορον τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἐργοδοτικὸς κόσμος τῶν ἐλευθέρων δημοκρατικῶν χωρῶν συνεργάζεται εἰς τὸν Ὄργανισμὸν μὲ πίστιν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐξελικτικῆς κοινωνικῆς βελτιώσεως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον, διὰ τοὺς ἐργάτας, ἀποτελεῖ τὴν μοναδικὴν ἐλπίδα μιᾶς καλύτερας αὔριον.

Τὸ Δ.Γ.Ε. τὸ θέλουν τὴν στιγμὴν αὐτὴν, εὐτυχῶς, καὶ οἱ ἐργάται κα

οί εργοδότες και αἱ Κυβερνήσεις, δι' αὐτὸ δὲ ὁσημέραι αἰξάνει ἡ καταφάνως ἐπωφελῆς δρασίς του εἰς τὸν τομέα τῆς διεθνούς κοινωνικῆς πολιτικῆς, ἀλλὰ και εἰς τὸν τομέα τῆς παροχῆς τεχνικῆς βοήθειας πρὸς τὰ ὑπανάπτυκτα, κυρίως, Κράτη.

*
* *
*

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Στατιστικὴ ἀποτελεῖ ἰδίαν ἐπιστημονικὴν μέθωδον και ὡς ἐκ τούτου δὲν δύναται νὰ πλαισιωθῆ εἰς καθωρισμένα ὄρια. Κυρίως ἡ στατιστικὴ ἀνάλυσις, με τὴν ἀτέρμονα ἀνάγκην τῆς συσχετίσεως τῶν φαινομένων, ἐγγίζει και συχνὰ ὑπερβαίνει τὰ ὄρια τοῦ οἰουδήποτε κλάδου τῆς ἐπιστήμης.

Εἶναι, ὁμως, ἡ Στατιστικὴ, πολλάκις και κλάδος δράσεως τῆς διοικήσεως, σκοπῶν εἰς τὴν συγκέντρωσιν και ἐπεξεργασίαν τῶν στοιχείων τῶν προοριζομένων νὰ καθορίσουν τὴν πολιτικὴν εἰς ὀρισμένον τομέα κυβερνητικῆς εὐθύνης ἢ ἀκόμη νὰ χρησιμεύουν ὡς μέτρον ἐξακριβώσεως τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀσκηθείσης πολιτικῆς.

Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν, ἡ ἐργατικὴ στατιστικὴ περιλαμβάνει τὰ θέματα ἅτινα ἀνήκουν εἰς τὰ διαφέροντα τὸ Δ.Γ.Ε. εἰς τὸν διεθνή τομέα, και τὰ Ὑπουργεῖα Ἐργασίας ἢ τὰ παρεμφερῆ Ὑπουργεῖα εἰς τὸν τομέα τῶν καθ' ἕκαστα Κρατῶν, λαμβανομένου, πάντως, ὕπ' ὄψιν ὅτι κατὰ Κράτη ὑφίστανται, ὡς εἶναι φυσικόν, ἰδιομορφίαι σχετιζόμεναι με τὰ συστήματα τῆς ἰσχυροῦς διοικητικῆς ὀργανώσεως ἢ παραδόσεως και ὅτι αἱ ἀρμοδιότητες τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας εἶναι κάπως κατεσπαρμένα.

Διὰ νὰ λάβωμεν ὡς παράδειγμα τὴν Ἑλλάδα, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας ἔχει ἀντικείμενον τὴν μελέτην και τὴν ἐπιδίωξιν τῆς ἐφαρμογῆς συστηματικῶν μέτρων :

α) βελτιώσεως τῆς ὕλικῆς και ἠθικῆς καταστάσεως τῶν ἐπὶ μισθῶ ἐργαζομένων,

β) ἀποκαταστάσεως πληρεστέρας, σταθερωτέρας, ἀποδοτικωτέρας, δικαιώτερον ἀμειβομένης και ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον κινδυνώδους παραγωγικῆς τῶν ἀπασχολήσεως,

γ) προστασίας τῶν ἀτομικῶν τῶν δικαιωμάτων και ἀναπτύξεως ἐλευθέρας και συμφώνου πρὸς τοὺς νόμους ὀμαδικῆς ὀργανώσεως και δράσεως τῶν ἐργαζομένων,

δ) ἐξασφαλίσεως εἰς τοὺς ἐργαζομένους και τὰς οἰκογενεῖας τῶν ἐδραίας και ὀλονὲν εὐρύτερας προστασίας κατὰ τῶν φυσικῶν, ἐπαγγελματικῶν και οἰκονομικῶν κινδύνων,

ε) διευρύνσεως τῆς συμμετοχῆς τῶν οἰκονομικῶς ἀσθενεστέρων εἰς τὰ ὕλικὰ και πνευματικὰ ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐκ τῆς ἀπαριθμήσεως ταύτης τῶν σκοπῶν και ἐπιδιώξεων τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας προκύπτει τὸ πεδῖον παρατηρήσεως τῆς ἐργατικῆς στατιστικῆς.

Ἄντικείμενον αὐτῆς εἶναι ὁ ἐργαζόμενος ἐπὶ μισθῶ καὶ ἡ οἰκογένειά του, καὶ ἐπομένως αἱ συνθήκαι ζωῆς, τὸ ἐπίπεδον τῆς ζωῆς του, οἱ κίνδυνοι οἱ ὁποῖοι ἐπαπειλοῦν τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀσφάλειαν αὐτοῦ, ὁ βαθμὸς ἀσκήσεως παρ' αὐτοῦ τῶν νομίμων δικαιωμάτων του καὶ ἡ διερεύνησις τῶν δυνατοτήτων εὐρυτέρας συμμετοχῆς αὐτοῦ εἰς τὰ ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ, θέμα ὅπερ περιλαμβάνει καὶ τὸ εἰδικώτερον θέμα τῆς ἀξιολογήσεως τῆς ἐργασίας μεταξὺ τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγικῆς λειτουργίας. Δὲν ἐρευνᾶται ἐπομένως μόνον ἡ ἐργασία, ἀλλὰ καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἐργάτου καὶ τῆς οἰκογενείας του κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐργασίας του ὡς καὶ μετὰ τὴν ἐργασίαν, κατ' αὐτὸ δὲ νομίζω ὅτι ὁ ὅρος «Ἐργατικὴ Στατιστικὴ» δέον νὰ προτιμηθῇ τοῦ ὅρου «Στατιστικὴ τῆς ἐργασίας», ὡς ἐπίσης λέγεται.

* * *

Ἡ Ἐργατικὴ Στατιστικὴ περιλαμβάνει τὰς εἰδικὰς στατιστικάς:

- α) τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, τῶν ἀπασχολουμένων, τῶν ἀνέργων καὶ τῶν μεταναστευόντων,
- β) τῆς χρονικῆς διαρκείας τῆς ἐργασίας,
- γ) τῆς ἀποδόσεως τῆς ἐργασίας,
- δ) τοῦ μισθοῦ καὶ τῶν διαφόρων ἐπιδομάτων καὶ τοῦ ἐργατικοῦ εἰσοδήματος ἐν γένει,
- ε) τοῦ κόστους ζωῆς τῆς ἐργατικῆς οἰκογενείας, ὡς καὶ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων αὐτῆς, πρὸς ὑπολογισμὸν τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς τοῦ ἐργάτου καὶ τῆς οἰκογενείας του,
- στ) τῶν ἐργατικῶν διαφορῶν καὶ ἀπεργιῶν,
- ζ) τῆς σωματειακῆς καὶ τῆς συνεταιριστικῆς ὁργανώσεως,
- η) τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως καὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν κινδύνων,
- θ) τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ, ἐκπαιδεύσεως καὶ μετεκπαιδεύσεως.

Ἡ ἐξέτασις τῶν ὡς ἄνω στατιστικῶν κλάδων θὰ γίνῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πηγῶν ἐξ ὧν λαμβάνονται τὰ σχετικὰ στοιχεῖα, συγχρόνως δὲ θὰ δίδονται καὶ ὁρισμοί, παρ' ὅτι ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ὑφίστανται ἰδιορρυθμίαι κατὰ Κράτη, ἀπολήγουσαι ἐνίοτε εἰς οὐσιώδεις διαφοράς.

Ἐργατικὴ Δημογραφία

Ὑπὸ τὴν γενικὴν αὐτὴν ἔνδειξιν, ἡ ὁποία, νομίζω, ἂν δὲν εἶναι ἐπισημονικῶς καθιερωμένη, παρουσιάζει πρακτικὴν χρησιμότητα, περιλαμβάνονται αἱ στατιστικαὶ τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ (συνολικοῦ καὶ πραγματικοῦ), τῶν ἀπασχολουμένων, τῶν ἀνέργων, τῶν μεταναστευόντων καὶ τῶν ἐκαστοτε εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐκ τῶν διαφόρων ἐπαγγελμάτων ἐκ διαφόρων λόγων.

Τὸ μέρος τοῦ πληθυσμοῦ ὅπερ καλεῖται ἐνεργὸς πληθυσμὸς

περιλαμβάνει τὰ άτομα ἀμφοτέρων τῶν φύλων τὰ ὅποια πέραν μιᾶς ὠρι-
σμένης ἡλικίας, συνήθως τοῦ 15ου ἔτους, ἐπιδίδονται εἰς οἰκονομικὴν δρᾶ-
σιν ὑπὸ οἰανδήποτε ἰδιότητα. Ἡ ἐξακριβώσις τοῦ ἔνεργου πληθυσμοῦ,
πραγματοποιουμένη διὰ τῶν γενικῶν ἀπογραφῶν, εἶναι ἔργον τῶν γενικῶν
στατιστικῶν ὑπηρεσιῶν, μὲ τὰς ὁποίας αἱ ὑπηρεσίαι τῆς ἐργατικῆς στατιστι-
κῆς συνεργάζονται διὰ τὴν θέσπισιν τῶν κριτηρίων καθορισμοῦ τῆς συνθέ-
σεως τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ.

Εἰς τὸν ἔνεργον πληθυσμὸν περιλαμβάνονται οἱ ἐργαζόμενοι ἐπὶ μι-
σθῷ ἢ ὑπὸ ἄλλου προσιδιάζοντα πρὸς τὴν μισθωτὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ καὶ οἱ
αὐτοτελῶς ἐργαζόμενοι, ἀδιαφόρως ἂν προσωρινῶς εὐρίσκονται εἰς κατὰ-
στασιν ἀνεργίας, ἀσχέτως παραγωγικῆς δράσεως.

Ὁ ὅρος *ἐργατικὸν δυναμικὸν (πραγματικὸν)* ἀναφέρεται εἰς ἅπαντα
τὰ άτομα τὰ ὅποια, πέραν μιᾶς ὠρισμένης ἡλικίας, ἐπιδίδονται εἰς μὴ αὐτο-
τελῆ παραγωγικὴν δρᾶσιν, ἀδιαφόρως ἂν προσκαίρως ἔχουν ἐγκαταλείψει
αὐτὴν ἢ εὐρίσκονται εἰς ἀνεργίαν.

Ὁ ὅρος *ἐργατικὸν δυναμικὸν (συνολικὸν)* ἀναφέρεται εἰς τὰ ἄ-
τομα τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ (πραγματικοῦ) ἐργατικοῦ δυνα-
μικοῦ ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀτόμων τῶν ἐκτελούντων στρατιωτικὴν ὑποχρέωσιν ἢ
τῶν ἱκανῶν πρὸς ἐργασίαν ἀτόμων τῶν προσκαίρως μὴ ἐργαζομένων λόγῳ
διαφόρων νομικῶν κωλυμάτων.

Ἡ *Στατιστικὴ τῶν ἀπασχολουμένων* περιλαμβάνει πάντα τὰ άτομα
τὰ ὅποια εἰς μίαν ὠρισμένην περίοδον εὐρίσκονται εἰς οἰοδήποτε τύπου
σχέσιν ἐργασίας, ἔστω καὶ ἂν προσκαίρως εὐρίσκονται ἐκτὸς αὐτῆς, πάντως
ἐκ λόγων μὴ συνιστώντων τὴν κατάστασιν ἀνεργίας.

Ἡ *Στατιστικὴ τῶν ἀνέργων* περιλαμβάνει πάντα τὰ άτομα τὰ ὅποια
εἶναι ἱκανὰ πρὸς ἐργασίαν καὶ τὰ ὅποια εὐρίσκονται εἰς ἀναζήτησιν ἐργα-
σίας, ἢ ἐξέυρεσις τῆς ὁποίας καθίσταται ἀδύνατος ἐξ οἰκονομικῶν λόγων.

Ἡ *Στατιστικὴ τῶν μεταναστευόντων* περιλαμβάνει τὰ άτομα ἅτινα
ἐπιτυγχάνουν νὰ ἀποδημήσουν ἢ εἰσδημήσουν πρὸς ἐξέυρεσιν ἐργασίας.

Εἰς τὴν χορείαν τῶν θεμάτων τῆς ἐργατικῆς δημογραφίας ἀνήκει καὶ
ἡ μελέτη τῆς *ἔσωτερικῆς μεταναστεύσεως* (ἀστυφιλίας), δοθέντος ὅτι αὕτη
ἐπηρεάζει τὴν σύνθεσιν τῶν ἐπαγγελματικῶν ομάδων καὶ τὴν γεωγραφικὴν
διάταξιν αὐτῶν.

Ἡ *ἔξοδος εἰς τὰ διάφορα ἐπαγγέλματα* τῶν νέων καὶ ἡ *ἔξοδος*
ἐξ αὐτῶν λόγῳ ἡλικίας, νοσηρότητος, θανάτου ἢ καὶ ἀλλαγῆς ἐπαγ-
γελματικῆς καταστάσεως δεόν ἐπίσης νὰ παρακολουθῆται στατιστικῶς, εἶ-
ναι δὲ καὶ αὕτη ἐργασία ἀνήκουσα εἰς τὸν γενικώτερον κλάδον τῆς ἐργατικῆς
δημογραφίας.

Γενικότεροί τινες ὁρισμοὶ εἶναι χρήσιμοι διὰ τὴν καλὴν διεξαγωγὴν
τῆς στατιστικῆς ἐργασίας.

Ἡ *Ἐπάγγελμα* λογίζεται τὸ εἶδος τῆς οἰκονομικῆς δράσεως, καὶ εἰδι-

κώτερον τὸ εἶδος τῆς ἐκτελουμένης παρὰ τῶν ἀτόμων ἐργασίας, ἀδιαφόρως κλάδου οἰκονομικῆς δράσεως.

Κλάδος οἰκονομικῆς δράσεως νοεῖται τὸ εἶδος τῆς παραγωγικῆς ἢ οἰκονομικῆς λειτουργίας τοῦ καταστήματος εἰς τὸ ὁποῖον ἀπασχολοῦνται ἄτομα, ἀδιαφόρως τοῦ εἴδους τῆς παρ' αὐτῶν ἐκτελουμένης ἐργασίας.

Ἡ κατάταξις τῶν ἀτόμων ἀναλόγως τῆς **ἐπαγγελματικῆς καταστάσεως** ἀνήκει μόνον κατὰ μέρος εἰς τὴν ἐργατικὴν δημογραφίαν καὶ σκοπεῖ εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀτόμων ἐπὶ τῇ βάσει τῆς καταστάσεως εἰς ἕκαστον ἐπάγγελμα, δηλαδὴ ἂν ὄρισμένον ἄτομον εἶναι μισθωτὸς τοῦ δημοσίου ἢ ιδιώτου, ἂν εἶναι ἐργοδότης, ἂν εἶναι αὐτοτελῶς ἐργαζόμενος χωρὶς μισθωτοῦς ἢ ἂν διατηρῇ κατάστημα εἰς τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ μόνον μέλη τῆς οἰκογενείας του.

Βάσις τῆς ἐργατικῆς δημογραφίας εἶναι αἱ γενικαὶ ἀπογραφαὶ τοῦ πληθυσμοῦ αἱ ὁποῖαι καὶ δίδουν τὰ κατ' ἐξοχὴν πλήρη στοιχεῖα.

Τὸ ἐργατικὸν δυναμικὸν ἐξακριβοῦται διὰ τῶν γενικῶν ἀπογραφῶν τοῦ πληθυσμοῦ ἢ δι' εἰδικῶν ἀπογραφῶν ἐνεργουμένων εἰς τὸ σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ διὰ δειγματοληψίας ἢ δι' ἐρευνῶν μέσῳ τῶν ἐπιχειρήσεων.

Ἡ στατιστικὴ ἐπίσης τῶν ἀπασχολουμένων ἀτόμων βασίζεται εἴτε εἰς τὰς γενικὰς ἀπογραφὰς τοῦ πληθυσμοῦ εἴτε εἰς εἰδικὰς ἐρεῦνας μέσῳ τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἐνίοτε μέσῳ τῶν ἀσφαλιστικῶν ἰδρυμάτων, ἢ ἀκόμη καὶ ἐπὶ εἰδικῶν ἐρευνῶν, ἐνεργουμένων κατὰ τὸ σύστημα τῆς δειγματοληψίας ἐπὶ τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ.

Ἐπίσης ἡ στατιστικὴ τῶν ἀνέργων βασίζεται εἰς τὰς γενικὰς ἀπογραφὰς τοῦ πληθυσμοῦ εἴτε εἰς εἰδικὰς ἀπογραφὰς μέσῳ τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ διὰ δειγματοληψίας εἴτε εἰς τὰ στοιχεῖα τὰ παρεχόμενα παρὰ τῶν ἀσφαλιστικῶν ἰδρυμάτων, τῶν γραφείων εὐρέσεως ἐργασίας ἢ ἐνίοτε εἰς τοὺς καταλόγους τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων. Εἰς τὰς τελευταίας περιπτώσεις φυσικὸν εἶναι νὰ μὴ ἐρευνᾶται τὸ φαινόμενον εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν αὐτοῦ.

Ἐναφορικῶς μὲ τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν στοιχείων ἐνὸς ἐκάστου κλάδου τῆς ἐργατικῆς δημογραφίας μεγάλην σημασίαν ἐνέχει ἡ κατάταξις αὐτῶν εἰς ὄρισμένας γενικὰς καὶ εἰδικωτέρας κατηγορίας ἀφ' ἐνὸς «κλάδων οἰκονομικῆς δράσεως» καὶ ἀφ' ἑτέρου «ἀτομικῶν ἐπαγγελμάτων». Στοιχειώδης ἐπομένως προεργασία καὶ ἀπαραίτητος προϋπόθεσις εἶναι ὁ καθαρισμὸς τῶν σχετικῶν πινάκων. Ἐργασία ὄχι εὐκόλος, χροῖζουσα ἐξ ἄλλου πείρας δεκαετηρίδων καὶ γνώσεως ἀπολύτου τῶν τεχνικῶν ζητημάτων τῆς οἰκονομικῆς, καὶ ἰδιαίτερως τῆς παραγωγικῆς δράσεως. Εἰς τὸν τομέα αὐτόν, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἀφ' ἐνὸς ἡ Στατιστικὴ Ὑπηρεσία τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀντίστοιχος Ὑπηρεσία τοῦ Δ.Γ.Ε. ἐπετέλεσαν πράγματι ἐξαιρετον ἔργον, τὸ ὁποῖον καὶ ἀπέληξεν εἰς θετικὰ ἀποτελέσματα.

Πρόκειται περὶ :

- α) τῆς κατατάξεως τῶν κλάδων τῆς οἰκονομικῆς δράσεως, τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ
- β) τῆς κατατάξεως τῶν ἀτομικῶν ἐπαγγελμάτων, τοῦ Δ.Γ.Ε.

Ἡ πρώτη διακρίνει τοὺς κλάδους οἰκονομικῆς δράσεως εἰς 9 «μεγά-

λας κατηγορίας», ἐκ τῶν ὁποίων ἐκάστη περιλαμβάνει περισσοτέρους «κλάδους», οἱ ὅποιοι καὶ διαιροῦνται εἰς πλείστους «εἰδικούς κλάδους».

Ἡ κατάταξις αὐτῆ τῶν κλάδων οἰκονομικῆς δράσεως ἐγνωστοποιήθη εἰς ὅλας τὰς Κυβερνήσεις τῶν Κρατῶν—Μελῶν τοῦ Ο.Η.Ε., αἱ ὁποῖαι καὶ παρεκλήθησαν νὰ ἐφαρμόσουν αὐτήν, ἵνα ἐφεξῆς τὰ σχετικὰ στοιχεῖα ἐξάγονται κατὰ τὸν τρόπον ὁμοιόμορφον εἰς ὅλα τὰ Κράτη καὶ παρέχουν οὕτω δυνατότητα καὶ εὐχερίαν ἀσφαλοῦς κατὰ τὸ δυνατόν συγκρίσεως. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὀφείλω νὰ σημειώσω ὅτι ἡ συνεχιζομένη ἐπεξεργασία τῶν στοιχείων τῆς ἀπογραφῆς τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1951 γίνεται βάσει τῆς κατατάξεως αὐτῆς, μὲ τινὰς προσαρμογὰς.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐμπειρογνομόνων τοῦ Δ.Γ.Ε., ἐξ ἄλλου, ἐξεπόνησε τὴν διεθνήν κατάταξιν τῶν ἀτομικῶν ἐπαγγελμάτων, συμφώνως πρὸς ἀπόφασιν τῶν ἐμπειρογνομόνων ἐργατικῆς στατιστικῆς ληφθεῖσαν κατὰ τὸ 1949, ἡ ὁποία καὶ διακρίνει τὰς «ομάδας ἀτομικῶν ἐπαγγελμάτων» ἐπίσης εἰς 9 «μεγάλαις κατηγορίαις» μὲ πλείστας ὑποδιαιρέσεις εἰς «κλάδους» καὶ «εἰδικότητας».

Ἡ ἐν λόγῳ ἐργασία ἐκτείνεται καὶ εἰς τὸν ὄρισμόν τῶν κυριωτέρων εἰδικότητων, πρῶγμα τὸ ὅποιον ἐφαρμοζόμενον διεθνῶς, κατὰ τρόπον ἔστω καὶ ἀτελῶς ὁμοιόμορφον, θέλει μεγάλως εὐκολύνει τὴν μελέτην τῶν σχετικῶν ζητημάτων καὶ τὴν σύγκρισιν τῶν στατιστικῶν σειρῶν.

Νομίζω ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς κατατάξεως τῶν κλάδων οἰκονομικῆς δράσεως δὲν θὰ παρουσιάσῃ οἷας δυσκολίας θὰ παρουσιάσῃ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς κατατάξεως τῶν ἀτομικῶν ἐπαγγελμάτων, καὶ ὄχι μόνον εἰς τὰ Κράτη καθυστερημένης τεχνικῆς ἀναπτύξεως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ Κράτη τὰ τεχνικῶς προηγμένα. Πάντως, ἡ ἐφαρμογὴ τῆς δευτέρας εἰς τὴν Ἑλλάδα θὰ καταστήσῃ ἀναγκαίαν τὴν πλήρη ἀναθεώρησιν καὶ τὴν ἐκ βάθρων συμπλήρωσιν τῆς ἰσχυροῦς ὀνοματολογίας.

Μία ἄλλη ἐπίσης ἀπαραίτητος ἐργασία διὰ τὴν ἐκπόνησιν καλῶν στατιστικῶν καὶ κυρίως τοῦ κλάδου «ἀπασχολουμένων ἀτόμων» εἶναι ὁ καταρτισμὸς πλήρους «Μητρώου τῶν ἐπιχειρήσεων». Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐνδείκνυται συνεργασία τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν Ὑπουργείων Ἐργασίας καὶ Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας Ἑλλάδος, ὥστε νὰ ὑπάρξῃ ἐπειγόντως ἐν θετικῶν ἀποτελέσμα, δηλαδὴ νὰ καταρτισθῇ πλήρες καὶ ἐνημερωμένον «Μητρῶον τῶν ἐπιχειρήσεων».

Αἱ στατιστικαὶ σειραὶ τῆς ἐργατικῆς δημογραφίας πρέπει νὰ ἐμφανίζουσι τὰ στοιχεῖα :

α) εἰς συνολικοὺς ἀριθμούς, κατὰ φύλον, ομάδας ἡλικιῶν καί, εἰ δυνατόν, κατὰ οἰκογενειακὴν κατάστασιν,

β) κατὰ κλάδους οἰκονομικῆς δράσεως καὶ ἀτομικὸν ἐπάγγελμα, κυρίως, διὰ τὰ ἄνεργα ἄτομα, καὶ μερικῶς κατὰ ἐπαγγελματικὴν κατάστασιν,

γ) κατὰ γεωγραφικὴν κατανομήν (περιφερείας, πόλεις).

Σχετικῶς μὲ τὴν ἐμφάνισιν τῶν στοιχείων κατὰ περιφερείας ὀφείλω

νά ξέρω μίαν αξιόλογον ἔργασίαν τὴν ὁποίαν ἐκτελεῖ ἡ Στατιστικὴ Ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας τῆς Γαλλίας καὶ ἡ ὁποία ἔγκεται εἰς τὴν συγκέντρωσιν μονογραφῶν διὰ μίαν ἐκάστην πόλιν, αἱ ὁποῖαι δίδουν τὴν οἰκονομικὴν καὶ ἐπαγγελματικὴν φυσιογνωμίαν αὐτῆς: Ἐργατικὸν δυναμικόν, σύνθεσις καὶ ἐπαγγελματικὴ διάρθρωσις αὐτοῦ, ἰδιαιτέρα οἰκονομικὴ ἐνασχόλησις τοῦ πληθυσμοῦ, ἐπαγγελματικὴ παράδοσις κ.λ.π., οὕτω δὲ αἱ ἀρμόδια Ὑπηρεσίαι, ὅχι μόνον τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων Ὑπουργείων, ὀδηγοῦνται εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς των, τὴν ἀποκέντρωσιν τῶν βιομηχανιῶν, τὴν στεγαστικὴν πολιτικὴν, τὰς ὑπηρεσίας κοινωνικῆς προνοίας, τὸν ἐπαγγελματικὸν προσανατολισμὸν, τὴν ἐκπαίδευσιν, τὰς συγκοινωνίας κλπ.

Μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς στατιστικῆς ἔχει καὶ ὁ καθορισμὸς τῆς *περιοδικότητος* εἰς τὴν συγκέντρωσιν καὶ τὴν ἐμφάνισιν τῶν στοιχείων. Εἶναι γνωστὸν ὅτι κατ' ἀπόφασιν τοῦ Ο.Η.Ε. ἡ ἀπογραφή τοῦ πληθυσμοῦ ἀνὰ τὰς διαφόρους χώρας πρέπει νὰ διεξάγῃται ἀνὰ δεκαετίαν. Αἱ στατιστικαὶ τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, ἔχουσαι ὡς βάσιν τὰς ἀπογραφάς, ὡς ἐπίσης καὶ αἱ στατιστικαὶ τῶν ἀπασχολουμένων ἀτόμων καὶ τῶν ἀνέργων, εἶναι εὐκταῖον νὰ ἐμφανίζονται τουλάχιστον ἀνὰ τρίμηνον, δοθέντος ὅτι οἱ σχετικοὶ δείκται πρέπει νὰ ἐμφανίζουν καὶ τὰς ἐποχιακὰς ἢ εἰδικὰς ἐπαγγελματικὰς διακυμάνσεις.

Ἡ στατιστικὴ τῶν μεταναστευόντων πρέπει νὰ παρουσιάῃ τὸν ρυθμὸν τῆς ἐσωτερικῆς μεταναστεύσεως, ὡς καὶ τῆς ἀποδημήσεως εἰς ἄλλας χώρας καὶ τῆς εἰσδημήσεως ἐξ ἄλλων χωρῶν, μετὰ διάκρισιν φύλου, ἐθνικότητος, ἐπαγγέλματος, ἡλικίας, γεωγραφικῆς ἀπασχολήσεως κλπ.

Εἰδικώτερον, ὡς πρὸς τὴν στατιστικὴν τῶν ἀνέργων, σημασίαν ἔχει ἐπίσης ἡ ἐξακριβωσις τῆς ἐντάσεως τοῦ φαινομένου (δηλ. τῆς διαρκείας) ὡς ἐπίσης καὶ τῆς φύσεως αὐτῆς, δηλαδή ἐὰν πρόκειται περὶ ἀνεργίας τριβῆς, περὶ ἀνεργίας τεχνολογικῆς ἢ περὶ ἀνεργίας ὀφειλομένης εἰς οἰκονομικοὺς λόγους.

Ἡ παρακολούθησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατ' ἔτος εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἀτόμων ἐκ τῶν διαφόρων ἐπαγγελμάτων ὡς καὶ τῶν αἰτίων τῆς ἐξόδου ἢ τῆς ἐπιλογῆς τῶν ἐπαγγελμάτων παρουσιάζει ἐπίσης μεγάλην σημασίαν ἀπὸ κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀπόψεως. Αἱ πληροφορίαι αὐταὶ πρέπει νὰ ἔχουν ὡς πηγὰς ἀφ' ἑνὸς τὰς ὑπηρεσίας ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ καὶ ἱατρικῆς παρακολουθήσεως τῶν νέων ἐργαζομένων καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰς ὑπηρεσίας κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων.

Οἰκονομικὴ Ἐργατικὴ Στατιστικὴ

Εἰς τὸν κλάδον τοῦτον ὑπάγονται αἱ στατιστικαί :

- α) τῆς χρονικῆς διαρκείας τῆς ἐργασίας,
- β) τοῦ μισθοῦ καὶ τῶν διαφόρων ἐπιδομάτων,
- γ) τῆς ἀποδόσεως τῆς ἐργασίας,
- δ) τοῦ ἐργατικοῦ εἰσοδήματος ἐν γένει,

ε) τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς τοῦ ἐργάτου καὶ τῆς ἐργατικῆς οἰκογενείας.

Ἡ **Στατιστικὴ τῆς διαρκείας τῆς ἐργασίας** ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῆς κανονικῆς διαρκείας τῆς ἐργασίας καθ' ἡμέραν ἢ καθ' ἑβδομάδα, ὡς αὕτη προβλέπεται ὑπὸ τῆς νομοθεσίας ἢ τυχὸν συλλογικῶν συμβάσεων ἢ ἀποφάσεων διαιτησίας, καὶ τοῦτο κατὰ κλάδους οἰκονομικῆς δράσεως, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς πραγματικῆς διαρκείας τῆς ἐργασίας κατὰ τὰς αὐτὰς ὡς ἄνω διακρίσεις, ὡς αὕτη προκύπτει ἐκ τοῦ πράγματι ἰσχύσαντος, δι' ὠρισμένην περίοδον, ὠραρίου ἐργασίας. Διὰ τῆς δευτέρας αὐτῆς στατιστικῆς σειρᾶς ἐξακριβοῦται ὁ πραγματικὸς χρόνος τῆς ἐργασίας, λαμβανομένων, ἐπομένων, ὑπ' ὄψιν τῶν συμπληρωματικῶν ὠρῶν ἐργασίας ὡς ἐπίσης καὶ τῆς μειωμένης διαρκείας ἐργασίας λόγω μερικῆς ἀνεργίας, λόγω ἀσθενείας μέρους τοῦ προσωπικοῦ κλπ. Διάκρισις δέον νὰ γίνεται ὡς πρὸς τὸ τεχνικὸν προσωπικὸν καὶ τὸ ὑπαλληλικὸν τοιοῦτον.

Ἡ **Στατιστικὴ τοῦ μισθοῦ** χωρίζεται καθ' ἀρχὴν εἰς δύο μεγάλας διακρίσεις, ἧτοι τὴν στατιστικὴν τοῦ ὀνομαστικοῦ μισθοῦ, ὡς οὗτος καθορίζεται διὰ κυβερνητικῶν ἀποφάσεων, συλλογικῶν συμβάσεων ἢ ἀποφάσεων διαιτησίας, καὶ τὴν στατιστικὴν τοῦ πραγματικοῦ μισθοῦ, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει τὸ χρηματικὸν ποσὸν τὸ ὁποῖον πράγματι περιέρχεται εἰς χεῖρας τοῦ ἐργαζομένου, συνυπολογιζομένων, ἐπομένων, τῶν διαφόρων ἐπιδομάτων ἢ καὶ μειώσεων λόγω μικροτέρας ἀπασχολήσεως, οὐχὶ ὅμως τῶν κανονικῶν κρατήσεων. Ὁ ὀνομαστικὸς μισθὸς ἄλλοτε ἀποτελεῖ καὶ τὸ ἐλάχιστον ὄριον μισθοῦ ἄλλοτε δὲ εἶναι διάφορος αὐτοῦ, ὅποτε, συνήθως, διὰ κυβερνητικῶν ἀποφάσεων ἢ ἄλλως, ὀρίζεται ἐν ἐλάχιστον ὄριον μισθοῦ. Μὲ βάσιν τὸν πραγματικὸν μισθὸν καὶ τὰς διαφόρους κοινωνικὰς ἐπιβαρύνσεις ἢ τοὺς τυχὸν ὑπάρχοντας φόρους, ἐφ' ὅσον οὗτοι καταβάλλονται ὑπὸ τοῦ ἐργοδότη, ὑπολογίζεται τὸ κόστος τῆς ἐργασίας ἐν τῇ ὅλῃ λειτουργίᾳ τῆς παραγωγῆς. Ὁ καθαρὸς μισθὸς περιλαμβάνει τὸν καταβαλλόμενον μισθόν, προσηυξημένον διὰ τῶν διαφόρων ποσῶν κοινωνικῆς προνοίας κατόπιν ἀφαίρεσεως τῶν κρατήσεων κοινωνικῆς ἀσφαλείας. Ὁ δυνάμενος νὰ ἀποκληθῇ «κοινωνικὸς μισθὸς» προσδιορίζει τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν τοῦ ἐργατικοῦ εισοδήματος καὶ ἀποτελεῖ τὸ στοιχεῖον τοῦ ὑπολογισμοῦ τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς ἐν συσχετίσει μὲ τὸν τιμαριθμὸν, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ ὠρισμένων κοινωνικῶν παροχῶν. Ἡ στατιστικὴ παρακολούθησις τῶν διαφόρων ἐπιδομάτων καὶ προσαυξήσεων ἐνέχει μεγάλην σημασίαν, διότι παρέχει στοιχεῖα μελέτης τῶν συνθηκῶν αὐτίνες ἰσχύουν εἰς τοὺς καθ' ἕκαστον κλάδους τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος.

Ἐκ τῆς συγκρίσεως, ἐξ ἄλλου, τοῦ τιμαριθμοῦ τοῦ κόστους ζωῆς καὶ τοῦ πραγματικοῦ μισθοῦ ὑπολογίζεται ὁ λεγόμενος, κατὰ πιστὴν μετάφρασιν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ καὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ, πραγματικὸς ἢ οὐσιαστικὸς μισθὸς καὶ ὁ ὁποῖος θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποκληθῇ «ζωτικὸς μισθὸς».

Αἱ στατιστικαὶ σειραὶ «διαρκείας τῆς ἐργασίας» καὶ μισθοῦ ἔχουν ὡς πηγὰς ἢ τὰ μισθολόγια τῶν ἐπιχειρήσεων ἢ τὰς καταστάσεις τῶν ἰδρυμάτων κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων ἢ τοὺς φορολογικοὺς καταλόγους, ἢ καὶ καταρτίζονται βάσει εἰδικῶν ἐρευνῶν μέσῳ τῶν ἐπιχειρήσεών καθ' ὠρισμένας χρονικὰς περιόδους, με διάκρισιν φύλου, γεωγραφικῆς περιφερείας, κλάδου οικονομικῆς δράσεως καί, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, κατὰ κλάδους ἀτομικῶν ἐπαγγελμάτων. Αἱ αὐτὰ στατιστικὰ ἐμφανίζονται εἰς πραγματικοὺς ἀριθμοὺς καὶ ὑπὸ μορφήν δεικτῶν.

Ἐκ τῆς συσχέτισεως τοῦ δείκτου τῶν ἀπασχολουμένων ἀτόμων καὶ τοῦ δείκτου τῆς διαρκείας τῆς ἐργασίας δι' ἓνα ὠρισμένον κλάδον οικονομικῆς δράσεως ἐξάγεται ὁ δείκτης δραστηριότητος τοῦ κλάδου, ὡς συμβαίνει εἰς Γαλλίαν, ὑπολογιζόμενος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας. Ἡ δραστηριότης μιᾶς ἐπιχειρήσεως εἶναι πράγματι συνάρτησις, ὑπὸ συνθήκας θεωρητικῶς ὁμαλᾶς, ἀφ' ἑνὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀτόμων ἅτινα λαμβάνουν μέρος εἰς τὸ ἔργον τῆς παραγωγῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ ὄγκου τῆς ἐργασίας ἣτις διετέθη. Κανονικῶς, λοιπόν, ὁ δείκτης τῆς δραστηριότητος πρέπει νὰ συμβαδίζῃ μετὰ τὸν δείκτην τῆς παραγωγῆς, παρ' ὅτι παρεμβάλλονται ἄλλοι συντελεσταὶ δυνάμενοι νὰ ἐπηρεάσουν ἐπὶ τὸ δυσμενὲς ἢ ἐπὶ τὸ εὐμενὲς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν.

Εἰς τὸν κλάδον τῆς ἐργατικῆς οικονομικῆς στατιστικῆς ἀνήκει καὶ ἡ διερευνήσις τῆς **ἀποδόσεως τῆς ἐργασίας** ἡ ὁποία εἶναι ἡ σχέσις τοῦ ὄγκου τῆς παραγωγῆς πρὸς τὸ σύνολον τῶν μέσων ἅτινα ἐχρησιμοποιήθησαν πρὸς ἐπίτευξίν της. Ἡ μελέτη τοῦ θέματος δὲν ἀνήκει, βεβαίως, μόνον εἰς τὴν στατιστικὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν τεχνικὴν τῆς παραγωγῆς.

Τὸ **συνολικὸν ἐργατικὸν εἰσόδημα** εἶναι στοιχεῖον ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐξακριβωσιν τοῦ μέρους τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συσχέτισιν τῆς ἀμοιβῆς τῆς ἐργασίας μετὰ τοὺς ὑπολοίπους συντελεστὰς τῆς παραγωγῆς.

Ἡ κατάρτισις καὶ ἡ παρακολούθησις τοῦ τιμαριθμοῦ κόστους ζωῆς φρονᾷ ὅτι δὲν εἶναι ἔργον τῆς ἐργατικῆς στατιστικῆς, παρ' ὅτι ὑπάρχουν καὶ οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν ἀντίθετον ἄποψιν. Αἱ ὑπηρεσίαι ἐργατικῆς στατιστικῆς θὰ ἠδύναντο νὰ παρακολουθοῦν τὰς ἐξελίξεις τῶν τιμῶν τῶν οικονομικῶν ἀγαθῶν ὥστε νὰ θέτουσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ὑπηρεσιῶν καθορισμῶν τῶν μισθῶν τὰ σχετικὰ στοιχεῖα, προκειμένου νὰ ὀρισθῇ τὸ ὕψος τῶν ὀνομαστικῶν μισθῶν ἢ νὰ καταρτισθῇ ὁ τιμαριθμὸς μισθός, ἐφ' ὅσον ὑφίσταται σχετικὸν σύστημα.

Ἐπίσης, κάτι τὸ ἀπολύτως εἰσερχόμενον εἰς τὴν χορείαν τῶν ἐρευνῶν τῆς ἐργατικῆς στατιστικῆς εἶναι ἡ παρακολούθησις δι' εἰδικῶν ἐρευνῶν, ἐνεργουμένων διὰ δειγματοληψίας μέσῳ τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ, κατὰ περιόδους αἱ ὁποῖαι ἐνδείκνυται νὰ μὴν ὑπερβαίνουν τὴν διετίαν, τῶν **εἰσόδων καὶ τῶν ἐξόδων τῶν ἐργατικῶν οἰκογενειῶν** (πραγματικὸν εἰσόδημα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς οἰκογενείας καὶ τῶν ἄλλων πόρων καὶ λεπτομερῆς περι-

γραφή τῶν ποσοστῶν καὶ τῶν εἰδῶν τῶν καταναλωθέντων ἀγαθῶν ἢ τῶν χρησιμοποιηθεισῶν ὑπηρεσιῶν). Τὸ θέμα τοῦτο ἔχει μακρὰν ἱστορίαν καὶ ἐχρησιμοποιήθη παρὰ τῶν οἰκονομολόγων καὶ κοινωνιολόγων τοῦ παρελθόντος ὡς ἡ βασικωτέρα μέθοδος μελέτης τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως, ἥτις καὶ παρεκίνησε τόσοσιν αὐτοὺς ὅσον καὶ τοὺς κυβερνῶντας εἰς τὴν κοινωνιστικὴν ἐξόρμησιν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ἐκ τῶν ἐρευνητῶν αὐτῶν προκύπτουν στοιχεῖα χρήσιμα ὄχι μόνον διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάλυσιν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μελέτην τοῦ θέματος τῆς **διατροφῆς τοῦ ἐργατικοῦ πληθυσμοῦ**, προοριζόμενα νὰ κατευθύνουν τὴν πολιτικὴν διατροφήν τοῦ λαοῦ ἀπὸ ἀπόψεως εἰδῶν καταναλώσεως, προσδιορισμοῦ τῶν ποσοτήτων κατόπιν ὑπολογισμοῦ τῆς θρεπτικῆς ἀξίας αὐτῶν, τιμῶν κ.λ.π.

Εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἐργατικὴν στατιστικὴν ἀνήκει καὶ ἡ στατιστικὴ τῶν **σ υ λ λ ο γ ι κ ῶ ν σ υ μ β ἄ σ ε ω ν** ἥτις ἐμφανίζει τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν κατὰ κλάδους οἰκονομικῆς δράσεως, περιφερείας καὶ κατ' εἶδος. Ἀπὸ ἀπόψεως ἀποτελέσματος, εἰς τὰς συλλογικὰς συμβάσεις προσιδιάζουσι αἱ ἀποφάσεις τῶν ἐπιτροπῶν διαίτησias, διὰ τῶν ὁποίων ἐνίοτε ρυθμίζονται θέματα μισθῶν ὡς καὶ ὠρισμένοι ἄλλοι ὅροι ἐργασίας.

Στατιστικὴ τῶν ἠθικῶν ἐργατικῶν ζητημάτων

Εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν δύναται νὰ καταταγοῦν αἱ στατιστικαί :

- α) τῆς ἐπαγγελματικῆς ὁργανώσεως,
- β) τῶν ἐργατικῶν διαφορῶν καὶ ἀπεργιῶν,
- γ) τῆς ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως καὶ
- δ) τῶν διαφόρων ἐκδηλώσεων τοῦ μετεργατικοῦ χρόνου.

Ἡ Στατιστικὴ τῆς **ἐπαγγελματικῆς ὁργανώσεως** δέον νὰ ἐμφανίζῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν σωματείων, καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν μελῶν αὐτῶν, εἰ δυνατόν κατ' ἀτομικὸν ἐπάγγελμα καὶ φύλον. Ἐκ τῆς συγκρίσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τὰ σωματεία καὶ τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ προκύπτει ὁ βαθμὸς τῆς ἐπαγγελματικῆς ὁργανώσεως. Ἡ στατιστικὴ ἐπαγγελματικῆς ὁργανώσεως εἶναι χρήσιμος νὰ ἐμφανίζῃ τὰς δύο μορφὰς τοῦ συνδικαλισμοῦ, δηλ. τῆς ἐπαγγελματικῆς ὁργανώσεως κατὰ σύστημα ὀριζόντιον καὶ κάθετον.

Ἡ Στατιστικὴ **συνεταιριστικῆς ὁργανώσεως** δέον νὰ ἐμφανίζῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν λειτουργούντων συνεταιρισμῶν κατ' εἶδος καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν μελῶν, ὡς καὶ τὰ ἐπιτυχανόμενα οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα τῆς δράσεως αὐτῶν (δάνεια, προμηθείας εἰδῶν, στεγαστικά προγράμματα κ.λ.π.).

Ἡ Στατιστικὴ **ἐργατικῶν διαφορῶν** ἐμφανίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναφυομένων μεταξὺ ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν διαφορῶν κατὰ κλάδους οἰκονομικῆς δράσεως, τὴν φύσιν τῶν διενέξεων καὶ ἐνδείξεις περὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτῶν. Ἐφ' ὅσον ἡ διένεξις λάβῃ τὴν μορφήν **ἀπεργίας** ἢ **ἀνταπεργίας** δέον νὰ συγκεντρῶνται στοιχεῖα περὶ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν ὡς καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μετεχόντων, κατὰ κλάδους οἰκονομικῆς δράσεως, κατὰ περιφε-

ρείας καὶ διάρκειαν, ἥτις συνήθως ὑπολογίζεται εἰς ἀπωλεσθείσας ὥρας ἢ ἡμέρας ἐργασίας. Αἱ καλῶς ὀργανωμένοι Ὑπηρεσίαι παρακολουθοῦν στατιστικῶς καὶ τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα.

Ἡ Στατιστικὴ τῆς **ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως** δέον νὰ παρέχῃ στοιχεῖα περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν νέων οἵτινες προσανατολίζονται πρὸς τὰ διάφορα ἐπαγγέλματα ἢ ἀποκτοῦν ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν εἰς εἰδικὰς ἐπαγγελματικὰς σχολὰς ἢ ἐντὸς τῶν ἐργοστασίων κατὰ κλάδους ἀτομικῶν ἐπαγγελμάτων, ἐπίσης δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μετεκπαιδευμένων εἴτε διὰ λόγους ὑγιεινῆς ἢ σωματικῆς καταστάσεως εἴτε διὰ λόγους γενικωτέρας οικονομικῆς σκοπιμότητος. Ἡ στατιστικὴ αὕτη δέον νὰ συνδυάζεται μὲ τὰ εἰδικὰ στοιχεῖα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τοὺς ἀνέργους νεαρὰς ἡλικίας, ὡς καὶ μὲ τὰ στοιχεῖα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν παρακολούθησιν τῶν νέων, πάντως μέχρι τοῦ 18ου ἔτους, ἀπὸ πλευρᾶς ὑγιεινῆς καταστάσεως.

Ἡ σύγχρονος κοινωνικὴ πολιτικὴ, διευρύνουσα ὁσημέραι τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις αὐτῆς, περιλαμβάνει ἤδη καὶ τὴν ἐπιδίωξιν τῆς παροχῆς εἰς τοὺς ἐργαζομένους κατευθύνσεων, παροτρύνσεων, ἀλλὰ καὶ οικονομικῆς ἐνισχύσεως διὰ τὴν καλυτέραν χρησιμοποίησιν τοῦ **μετεργασιακοῦ χρόνου**. Ἡ ἐργατικὴ στατιστικὴ παρακολουθεῖ οὕτω τὰς ἐκδηλώσεις αὐτὰς εἴτε εἰς τὸν ψυχαγωγικὸν τομέα (ἐκδρομαί, θεατρικαὶ παραστάσεις κ.λ.π.), εἴτε εἰς τὸν μορφωτικὸν τομέα (βιβλιοθῆκαι, διαλέξεις, καλλιτεχνία κ.λ.π.), εἴτε εἰς τὸν τομέα τοῦ ἀθλητισμοῦ.

Ἡ Στατιστικὴ τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Κοινωνικὴ Ἀσφάλις ἀποτελεῖ ἴδιον τομέα τῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς καὶ σκοπεῖ τὴν προστασίαν τοῦ ἐργαζομένου καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἐκ τῶν κινδύνων οἵτινες ἐπαπειλοῦν τὴν ὑγίαν, τὴν σωματικὴν ἀκεραιότητα, τὴν ζωὴν του ἐν γένει ὡς καὶ τὴν πρὸς ἐργασίαν ἰκανότητα, προσέτι δὲ τὴν προστασίαν τοῦ ἀτόμου εἰς περίπτωσιν ἀνεργίας. Ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλεια πραγματοποιεῖται εἴτε μερίμνη τοῦ Κράτους ἀποκλειστικῶς εἴτε καὶ μερίμνη ἡμικρατικῶν ὀργανισμῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ συστημάτων εἰς τὰ ὁποῖα ἐνυπάρχει ἡ εὐθύνη τοῦ Κράτους ἢ τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων καὶ τῶν ἐργοδοτῶν.

Ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλεια ἀποβαίνει μὲ γοργὸν ρυθμὸν εἰς ὅλα τὰ Κράτη θεσμὸς τείνων νὰ περιλάβῃ πάντα τὰ ἄτομα, παρέχουσα οὕτω ἐν εὐρύτατον πεδίον οικονομικῶν καὶ κοινωνικῶν παρατηρήσεων.

Ἡ ἐξ αὐτῆς προκύπτουσα Στατιστικὴ ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἠσφαλισμένων, μὲ τὰς διακρίσεις φύλου, ὁμάδος ἡλικιῶν, ὁμάδος ἀτομικῶν ἐπαγγελμάτων κατὰ περιφερείας καὶ οἰκογενειακὴν κατάσταση. Παρακολουθεῖ τὴν ὑγιεινὴν κατάστασιν τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ (νοσηρότητος, θνησιμότητος, ἔξοδος ἐκ τῶν ἐπαγγελμάτων), ἐμφανίζει τὰς σωματικὰς βλάβας αἰτινες ἐπέρχονται εἰς τοὺς ἐργαζομένους εἴτε ἐξ ἀτυχημάτων ἐργα-

σίας είτε ἐξ ἐπαγγελματικῶν νόσων είτε ἐξ ἄλλων αἰτίων, παρακολουθεῖ τὸν ἀριθμὸν τῶν γεννήσεων αἰτινες σημειοῦνται εἰς τὸν ἐργαζόμενον πληθυσμὸν καὶ παρέχει στοιχεῖα διὰ τὴν σύνθεσιν τῶν ἐργατικῶν οἰκογενειῶν, τὴν ἀπασχόλησιν καὶ τὴν ἀνεργίαν. Διότι χορηγεῖ τὰς οὐσιώδεις κοινωνικὰς παροχὰς ἀσθενείας, μητρότητος, ἀτυχημάτων, ἀναπηρίας, ἀνεργίας, γήρατος καὶ ἐπιζώντων παρέχει δὲ στοιχεῖα ὑπολογισμοῦ τοῦ λεγομένου κοινωνικοῦ μισθοῦ καὶ μετρήσεως τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς τῆς ἐργατικῆς οἰκογενείας.

Τὰ ὡς ἄνω στοιχεῖα συγκεντροῦνται ἐκ τοῦ μητροῦ τῶν ἠσφαλισμένων, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπαραίτητον διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν τῶν ὀργανισμῶν κοινωνικῆς ἀσφάλισως, τοῦ μητροῦ τῶν ἐργοδοτῶν ὡς καὶ τῶν πινάκων τοκετῶν, ἐργατικῶν ἀτυχημάτων καὶ ἐπαγγελματικῶν νόσων, τῶν καταστάσεων συνταξιοδοτήσεως λόγῳ γήρατος ἢ ἀναπηρίας ἢ ἐπιδοτήσεως λόγῳ ἀνεργίας.

Ἡ Στατιστικὴ τῶν ἐργατικῶν ἀτυχημάτων καὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν νόσων ὡς ἰδιαιτέρος κλάδος πρέπει νὰ παρέχῃ στοιχεῖα περὶ τῆς συχνότητος αὐτῶν κατὰ κλάδους δραστηριότητος πρὸς διερεύνησιν τῶν αἰτίων καὶ καθορισμὸν τῶν μέτρων προλήψεως αὐτῶν. Σημασίαν ἔχει ἐπίσης ἐν προκειμένῳ ἡ συγκέντρωσις στοιχείων περὶ τῆς φύσεως αὐτῶν ὡς καὶ περὶ τῶν συνεπειῶν των, ἐὰν δηλαδὴ δημιουργοῦν πρόσκαιρον ἢ μόνιμον, μερικὴν ἢ ὀλικὴν ἀνικανότητα ἢ τὸν θάνατον.

Ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλισις λόγῳ πῆθς ἐκτάσεώς της παρέχει στοιχεῖα διερευνήσεως τῆς ἀπασχολήσεως καὶ τῶν μισθῶν ὑπὸ τὰς διαφόρους μορφὰς των.

Ἐδόθη οὕτω μία σύντομος ἀπαρίθμησις τῶν γενικωτέρων ὡς καὶ τῶν δευτερευούσης σημασίας ἐργατικῶν στατιστικῶν.

Εἶναι εἰς ὅλους γνωστόν, ὅτι ἡ στατιστικὴ διερεύνησις τῶν οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν φαινομένων προϋποθέτει τὴν ὑπαρξιν σχετικοῦ προγράμματος, τοῦ ὁποῖου ὅμως ἡ ἐκτέλεσις χρήζει τόσον θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς καταρτίσεως τῶν ὑπευθύνων δι' αὐτὸ ὅσον καὶ ὠρισμένων διασφαλίσεων νομικῆς ἢ διοικητικῆς μορφῆς.

Αὗται εἶναι :

α) Ἡ ὑπαρξίς καὶ ἡ ὀργάνωσις καταλλήλων ὑπηρεσιῶν, ἐπαρκῶς ἐξοπλισμένων καὶ ἐπληρωμένων ὥστε νὰ δύνανται νὰ ἀντεπεξέρχονται εἰς τὸν ὄγκον καὶ τὴν φύσιν τῆς ἐργασίας. Σχετικῶς δεόν νὰ σημειωθῇ ὅτι μόνον αἱ στατιστικαὶ Ὑπηρεσίαι δὲν ἀρχοῦν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ἰκανοποιητικοῦ ἀποτελέσματος, διότι συνήθως ἡ συγκέντρωσις τῶν στοιχείων γίνεται μέσῳ ἄλλων ὑπηρεσιῶν τῶν ὁποίων ἡ ὀργάνωσις ἐπηρεάζει τὴν ποιότητα τῶν στατιστικῶν. Μὴ ὑπαρχούσης γενικῆς ἀπογραφῆς π.χ. δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχουν οἱ βασικοὶ ἀριθμοὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ στηριχθῶν οἱ εἰδικοὶ δείκται, ἢ μὴ λειτουργούντων ἰκανοποιητικῶς τῶν γραφείων εὔρεσεως ἐργασίας παρεμποδίζεται ὁ καταρτισμὸς τῆς εἰδικῆς στατιστικῆς τῶν ἀνέργων.

β) Ἄλλη διασφάλις εἶναι ἡ καθιέρωσις τῆς ἐκπονήσεως τοῦ προγράμματος ὑπὸ μιᾶς ἐνιαίας ἀρχῆς, ὑπευθύνου διὰ τὴν στατιστικὴν ὄλων τῶν κλάδων. Εἰς τὴν Γαλλίαν, ἡ ἀρχὴ αὕτῃ ὄχι μόνον προεβλήθη ὑπὸ τῶν σχετικῶν νόμων ἀλλὰ καὶ τηρεῖται ἀπολύτως, κάθε δὲ στατιστικὴ ἔρευνα ἢ ἄλλη ἐργασία, πρὸ τῆς πραγματοποιήσεώς της, πρέπει νὰ ἔχη ἐγκριθῆ ὑπὸ ἐνὸς κεντρικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον ἀσχολεῖται καὶ μετὰ τὴν θεώρησιν τῶν σχετικῶν ἐρωτηματολογίων ὑπὸ ἐνιαῖον πρόγραμμα ὅπερ ἀποβλέπει καὶ εἰς τὴν ἀποφυγὴν διπλῆς ἐργασίας.

γ) Τὰ στατιστικὰ στοιχεῖα μέχρι τῆς τελικῆς τῶν ἐπεξεργασίας πρέπει νὰ θεωρῶνται καὶ νὰ παραμένουν ἐμπιστευτικῆς φύσεως. Αἱ παρεχόμεναι πληροφορίες δυνατόν νὰ παρέχουν ἔδαφος εἰς ἀποκαλύψεις δυναμμένας νὰ ζημιώσουν τὴν παρέχουσαν αὐτὰς ἐπιχείρησιν, ἐφ' ὅσον θὰ ἐγένετο ἀποκάλυψις αὐτῶν μεμονωμένως. Τοῦτο, ἐξ ἄλλου, δημιουργεῖ οὐσιώδη δυσχέρειαν τῶν ὀργάνων τῶν Ὑπηρεσιῶν στατιστικῆς.

Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ γίνῃ συνείδησις ὅτι τὰ στοιχεῖα ταῦτα δὲν δύναται νὰ κοινοποιῶνται μεμονωμένως, νὰ προβλέπονται δὲ σχετικῶς καὶ ποιναὶ διὰ τοὺς ἀρμοδίους ὑπαλλήλους, εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ παρεχόμενα στοιχεῖα χρησιμοποιοῦνται διὰ σκοποὺς ξένους πρὸς τὴν ἀπρόσωπον στατιστικὴν ἀνάλυσιν.

δ) Ποινὰί πρέπει ἐπίσης νὰ προβλέπονται διὰ τοὺς ἐργοδότας καὶ τὰ πρόσωπα γενικῶς τὰ ὁποῖα δὲν παρέχουν τὰς ζητούμενας πληροφορίες καὶ δὲν ἀπαντοῦν εἰς τὰ σχετικὰ ἐρωτηματολόγια. Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἡ διασφάλις τοῦ ἐμπιστευτικοῦ τῶν πληροφοριῶν, αὐταὶ πρέπει νὰ παρέχωνται ἀπαραιτήτως, τούτου ἀποτελοῦντος μίαν τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ πολίτου πρὸς τὸ Κράτος. Διὰ νὰ ἀποφεύγῃται αἱ διάφοροι δικαιολογίαι, αἱ ὑπηρεσίαι ὀφείλουσι νὰ συντάσσουσιν τὰ ἐρωτηματολόγια κατὰ τρόπον σαφῆ καὶ εὐληπτον, νὰ εἶναι δὲ ταῦτα ὅσον τὸ δυνατόν σύντομα.

ε) Κίνδυνος διὰ τὴν στατιστικὴν εἶναι ἡ παρέμβασις εἰς τὸ ἔργον τῆς τῶν Ἀρχῶν αἱ ὁποῖαι ἀσκοῦν τὴν πολιτικὴν διὰ νὰ προσαρμόσῃ τὰ ἀποτελέσματα τῆς εἰς ὑπάρχουσιν σκοπιμότητα. Ἡ Στατιστικὴ ἀπεικονίζει τὰς καταστάσεις ὡς αὐταὶ διαμορφοῦνται ἐν τῇ ἐξελίξει τῶν. Ἄν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς οἰασθῆποτε σκοπιμότητος ἀλλοιοῦνται τὰ ἀποτελέσματα τῶν στατιστικῶν ἐρευνῶν ἢ παρεμβάλλονται προσκόμματα εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν στοιχείων, Στατιστικὴ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ.

στ) Ἡ στατιστικὴ πρόοδος δὲν ἔγκειται μόνον εἰς τὴν καλὴν ποιότητα ἢ τὴν ποσότητα τοῦ ἐπιτελεσθέντος ἔργου. Χρειαζέται καὶ ἡ ὑπαρξις τοῦ μηχανισμοῦ διὰ τὴν σχετικὴν διαφώτισιν, ἵνα εὐρύνεται ὁ κύκλος τῶν χρησιμοποιούντων τὴν Στατιστικὴν.

ζ) Προϋπόθεσις ἐπιτυχίας εἶναι ἡ διασφάλις τῶν καταλλήλων μεθόδων προσδιορισμοῦ καὶ ἐπιλογῆς τῶν πηγῶν, τῆς συγκεντρώσεως τῶν πληροφοριῶν, τῆς ταξινομήσεως καὶ ἐπεξεργασίας τῶν στοιχείων, καὶ ἐμφανίσεως αὐτῶν ὑπὸ μορφήν συνολικῶν ἀποτελεσμάτων. Ὁ καθορισμὸς τῶν

βασικῶν ἀριθμῶν καὶ ἡ ἐκάστοτε καθισταμένη ἀναγκαία ἀνασύνταξις αὐτῶν ἀποτελεῖ ἐργασίαν δυσχερῆ καὶ πολύμορφον, χρῆζουσαν μεγάλης πείρας καὶ γνώσεως τῶν τεχνικῶν ζητημάτων.

Ἀνωτέρω ἀνεφερα ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Δ.Γ.Ε. ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς ἐργατικῆς στατιστικῆς εἶναι σημαντικόν. Ἡ σημασία του ἐνκόλως διαπιστοῦται ἂν διατρέξῃ κανεὶς τὰς περισοτέρας τῶν πενήτηκοντα μονογραφικῶν τὰς ὁποίας ἔχει ἐκπονήσει ὡς καὶ τῶν στατιστικῶν ἐπετηρίδων τὰς ὁποίας καταρτίζει ἀπὸ τῆς προπολεμικῆς περιόδου.

Ἀποτελοῦν αὐτὰ τὴν συμπύκνωσιν τῶν προσπαθειῶν τῶν ἐπιτελείων ἐργατικῆς στατιστικῆς τοῦ κόσμου καὶ τὴν ἐμφάνισιν τῆς κοινωνικῆς φυσιογνωμίας τῶν διαφόρων Κρατῶν.

Ἡ ἐπίπονος προσπάθεια τῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Δ.Γ.Ε. καὶ ἡ παρεχομένη συμβολὴ εἰς τὸ ἔργον τῆς ὑπὸ τῶν ἐμπειρογνομόνων στατιστικῆς οἱ ὅποιοι κατὰ καιροὺς συνέρχονται πρὸς μελέτην διαφόρων ἐιδικῶν θεμάτων ἐμφανίζει τὸ Δ.Γ.Ε. εἰς τὸ ἐπίκεντρον τῆς διεθνοῦς ἐργατικῆς στατιστικῆς.

Αἱ ἐπιτὰ Διασκέψεις τῶν ἐμπειρογνομόνων τῆς ἐργατικῆς στατιστικῆς ἔχουν προβῆ εἰς λεπτομερῆ ἐξέτασιν τῶν ἐιδικῶν θεμάτων ἑνὸς ἐκάστου κλάδου τῆς ἐργατικῆς στατιστικῆς καὶ ἐν συντονισμῷ μετὰ τῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Δ.Γ.Ε. ἔχουν καταρτισθῆ μελέται, μονογραφίαι, ἐκθέσεις, συστάσεις πρὸς τὰ Κράτη· Μέλῃ, αἱ ὁποῖαι καὶ ἀποτελοῦν τὴν βᾶσιν δι' ἐν πλήρῃ προγράμμα δράσεως.

Εἰς τὴν χώραν μας, ἡ ἐργατικὴ στατιστικὴ δὲν ἔχει ἐπιτελέσει τὰς προόδους τὰς ὁποίας ἔχει ἐπιτελέσει ἡ κοινωνικὴ πολιτικὴ. Συστηματικὴ στατιστικὴ εἶναι γνωστὸν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι, παρ' ὅτι κατὰ καιροὺς ἔχουν γίνεαι ὠρισμένα ἀξιόλογοι προσπάθειαι. Εἰς τὸν τομέα τῆς ἐργατικῆς στατιστικῆς τὸ Δ.Γ.Ε. παρέσχε τεχνικὴν ἐπικουρίαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν διὰ τῆς ἀποστολῆς ἐνταῦθα στατιστικοῦ ἐμπειρογνόμου, τοῦ Γάλλου κ. Fonsagrive, τοῦ ὁποίου ἀναμένεται ἡ τελικὴ ἐκθεσις, ἀναφορικῶς μὲ τὸ ἐφαρμοστέον πρόγραμμα.

Ἐλπίζω ὅτι ἡ ἐκθεσις αὕτη θὰ ληφθῆ λίαν συντόμως ὁπότε, μὲ τὴν λειτουργίαν τῆς κεντρικῆς στατιστικῆς θὰ πρέπη νὰ τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν τὸ συντομώτερον ἐν πλῆρῃ προγράμμα ἐργατικῆς στατιστικῆς, τοῦ ὁποίου νὰ ἐξασφαλισθοῦν καὶ τὰ μέσα τῆς πραγματώσεως.

Περαιῶν θὰ ἠθελον νὰ εὐχαριστήσω τὸν προεδρεύοντα τῆς συγκεντρώσεως καθηγητὴν κ. Εὐστ. Μαργαρίτην, ὅστις πολλὰ ἔχει ἐπιτελέσει εἰς τὸν τομέα τῆς ἐργατικῆς στατιστικῆς ἀφ' ἧς ὑπηρετήσεν ὡς προϊστάμενος τῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ι.Κ.Α. καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐκ τῶν διαφόρων τομέων τῆς γενικῆς στατιστικῆς εἰς τοὺς ὁποίους πάντοτε καρποφόρως συνέπραξεν, ὡς καὶ ἐκ τῆς νεωστὶ ἰδρυθείσης Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας, τῆς ὁποίας θέλει ἀποβῆ πολῦτιμος συντελεστής.